

Brüssel, 19. aprill 2024
(OR. en)

8957/24

SOC 284
GENDER 66
ECOFIN 450
JAI 637

MÄRKUS

Saatja:	Nõukogu peasekretariaat
Saaja:	Alaliste esindajate komitee / nõukogu
Eelmise dok nr:	7623/1/24 REV 1
Teema:	Eelnõu: nõukogu järelused, mis käsitlevad naiste majandusliku mõjuvõimu ja rahalise sõltumatuse suurendamist kui teed tegeliku soolise võrdõiguslikkuse poole – <i>Heakskiitmine</i>

1. Eesistujariik on valmistanud ette nõukogu järeluste eelnõu „Naiste majandusliku mõjuvõimu ja rahalise sõltumatuse suurendamine kui tee tegeliku soolise võrdõiguslikkuse poole“.
2. Järeluste aluseks on Euroopa Soolise Võrdõiguslikkuse Instituudi (EIGE) aruanne „Financial independence and gender equality: joining the dots between income, wealth and power“ („Rahaline sõltumatus ja sooline võrdõiguslikkus: sissetuleku, vara ja võimu vaheliste punktide ühendamine“), mis on esitatud dokumendis 9019/24.
3. Sotsiaalküsimuste töörühma liikmed analüüsisid järeldusi 29. veebruaril, 18. märtsil ja 12. aprillil 2024.
4. Käesoleva märkuse lisas esitatud eelnõu teksti suhtes on jõutud põhimõttelisele kokkuleppele.

5. Alaliste esindajate komiteel palutakse

- võtta teadmiseks dokumendis 9019/24 esitatud EIGE aruanne ning
 - edastada käesoleva märkuse lisas esitatud järelduste eelnõu heakskiitmiseks tööhõive, sotsiaalpoliitika, tervise- ja tarbijakaitseküsimuste nõukogu 7. mai 2024. aasta istungil.
-

**Naiste majandusliku mõjuvõimu ja rahalise sõltumatuse suurendamine kui tee tegeliku
soolise võrdõiguslikkuse poole**
– Eelnõu: nõukogu järeldused¹

TUNNISTADES, ET

1. sooline võrdõiguslikkus ja inimõigused on Euroopa väärtuste seas kesksel kohal. Naiste ja meeste võrdõiguslikkus on Euroopa Liidu aluspõhimõte, mis on sätestatud aluslepingutes ja Euroopa Liidu põhiõiguste hartas;
2. võrdseid võimalusi ja soolist võrdõiguslikkust, sealhulgas võrdset kohtlemist ning võimalusi tööturul osalemisel, seoses töötingimustega ja karjääri edendamisel, pensioniõiguste omandamisel, võrdse tasu maksmist võrdväärse töö eest, samuti töö- ja eraelu tasakaalu tunnustatakse Euroopa Parlamendi, nõukogu ja komisjoni poolt 2017. aastal välja kuulutatud Euroopa sotsiaalõiguste samba 2., 3., 9. ja 15. põhimõttes;
3. Pekingi tegevusprogrammis, mille Ühinenud Rahvaste Organisatsioon võttis vastu 1995. aastal neljandal naiste maailmakonverentsil, määratletakse „naised ja majandus“ (valdkond F), sealhulgas naiste majandusliku sõltumatuse edendamine, ühena kaheteistkümnest määrava tähtsusega valdkonnast. Tegevusprogrammis märgitakse, et selle probleemse valdkonna käsitlemisel peaksid valitsused ja muud osalejad edendama aktiivset ja nähtavat poliitikat soolise perspektiivi integreerimiseks kõikidesse poliitikavaldkondadesse ja programmidesse;

¹ Pekingi tegevusprogrammi rakendamise läbivaatamise kontekstis koostatud järeldused, milles käsitletakse eelkõige määrava tähtsusega valdkonda F (naised ja majandus).

4. ÜRO konventsioonis naiste diskrimineerimise kõigi vormide likvideerimise kohta (CEDAW), millega on ühinenud kõik liikmesriigid, kutsutakse üles võtma meetmeid naiste diskrimineerimise kaotamiseks majanduselus, eelkõige seoses õigusega pangalaenudele, hüpoteegilaenudele ja muudele finantskrediidi vormidele;

TULETADES MEELDE, ET

5. nõukogu kutsus 2019. aastal Euroopa Komisjoni ja liikmesriike üles suurendama jõupingutusi, et „edendada naiste majanduslikku sõltumatust ning jätkusuutlikku ja kaasavat majanduskasvu“, ning „pöörama suuremat tähelepanu soolisele võrdõiguslikkusele Euroopa poolaasta protsessi eri etappides, sealhulgas töötades juba olemasolevate soolise võrdõiguslikkuse näitajatega ja vajaduse korral töötades välja uued näitajad, jätkates sooliselt eristatud andmete kogumise ja statistiliste meetodite arendamist ning soolise võrdõiguslikkuse valdkonnas tehtud edusammude seire analüüsi“²;
6. nõukogu kutsus 2023. aastal Euroopa Komisjoni ja liikmesriike üles tunnustama tasustatud ja tasustamata hooldustööd ning „julgestama ELi vahendite ja rahastuse kasutuselevõtmist ja tõhusat kasutamist Euroopa hooldusstrateegia ja pikaajalist hooldust ning alusharidust ja lapsehoidu käsitlevate nõukogu soovitude rakendamise toetamiseks, et liikuda edasi hooldussüsteemide üleminekuga terviklikele, inimkesksetele ja kogukonnapõhistele mudelitele, et paremini tunnustada hoolduse väärtust ning kaotada eelarvamused ja soolised stereotüübid“³;

² Dok 14938/19.

³ Dok 16094/1/23 REV 1.

7. nõukogu kutsus 2023. aastal Euroopa Komisjoni ja liikmesriike üles „tagama soolise võrdõiguslikkuse kaalutluste lõimimise ELi eelarve rakendamisse, et kaotada püsiv sooline ebavõrdsus, muu hulgas eelkõige rahastades meetmeid soolise võrdõiguslikkuse edendamiseks ja naiste majandusliku mõjuvõimu suurendamiseks kooskõlas mitmeaastase finantsraamistiku asjaomaste kuluprogrammidega, ning rakendades täielikult Euroopa Komisjoni metoodikat soolise võrdõiguslikkusega seotud kulutuste jälgimiseks ELi eelarves“ ning „tagama soo järgi rühmitatud statistika esitamise kõigis komisjoni aruannetes“⁴;
8. taaste- ja vastupidavusraha määruses rõhutatakse vajadust investeerida tugevasse hooldustaristusse selleks, et „tagada sooline võrdõiguslikkus ja naiste majandusliku mõjuvõimu suurendamine, et ehitada üles vastupidavad ühiskonnad, võidelda ebakindlate tingimustega sektorites, kus enamik töötajatest on naised, hoogustada töökohtade loomist, vältida vaesust ja sotsiaalset tõrjutust ning avaldada positiivset mõju sotsiaalmajanduse koguproduktile (SKP), sest see võimaldab rohkematel naistel teha tasustatud tööd“⁵;
9. Euroopa Soolise Võrdõiguslikkuse Instituudi (EIGE) uuringu kohaselt, mis käsitleb soolise võrdõiguslikkuse majanduslikku kasu Euroopa Liidus, tooks soolise võrdõiguslikkuse parandamine, sealhulgas naiste majandusliku mõjuvõimu suurendamise kaudu, kaasa ELi SKP kasvu kuni 9,6 % aastaks 2050⁶;

⁴ Dok 9684/23.

⁵ ELT L 57, 18.2.2021, lk 17–75.

⁶ „Economic benefits of gender equality in the European Union“ („Soolise võrdõiguslikkuse majanduslik kasu Euroopa Liidus“), lk 2.

MÄRKIDES, ET

10. „Edukas tulevik sugupoolte jaoks võrdse majanduse tingimustes“ on strateegiline prioriteet Euroopa Komisjoni soolise võrdõiguslikkuse strateegias 2020–2025, milles on rõhutatud, et „naistel ja meestel kogu nende mitmekesisuses peaksid olema võrdsed võimalused end teostada ja majanduslikult sõltumatu olla, samaväärse töö eest võrdset tasu saada, samasuguseid rahastamisvõimalusi kasutada ja õiglast pensioni saada“⁷;
11. EIGE esitab oma aruandes „Financial independence and gender equality: joining the dots between income, wealth and power“ („Rahaline sõltumatus ja sooline võrdõiguslikkus: sissetuleku, vara ja võimu vaheliste punktide ühendamine“) tõendeid soolise ebavõrdsuse kohta rahalise sõltumatuse osas ELis, keskendudes eelkõige sellele, kuidas on rahalise sõltumatuse mõiste seni määratletud, ning analüüsib rahalise sõltuvuse, sealhulgas majandusliku vägivalla kahjulikke tagajärgi⁸;
12. EIGE viitab, et naiste majanduslik ja rahaline mõjuvõimu suurendamine on „protsess, mille käigus naised saavad võimu ja kontrolli oma elu üle ning omandavad võime teha strateegilisi valikuid“. Selles määratletakse rahaline sõltumatus kui mitmemõõtmeline mõiste, mis hõlmab sissetulekut, vara ja võimu/kontrolli, et käsitleda soolise ebavõrdsuse paljusid tahke terviklikumalt;

⁷ Vt dok 6678/20.

⁸ EIGE (2024), „Financial independence and gender equality“ (dok 9019/24, lk ix–xiv ja lk 15).

13. endiselt püsivad soolised erinevused naiste kahjuks tööhõives, palgas ja sissetulekutes, sealhulgas pensionides, samuti hoolduses, vara väärtuses ja krediidi kättesaadavuses⁹.
Erinevused tulenevad horisontaalsest ja vertikaalsest soopõhisest segregatsioonist ning naiste väiksemast osalemisest tööturul. Naised on sooga seotud tükete ja sooliste stereotüüpide tõttu ülesindatud osalise tööajaga ja madalapalgalistes sektorites;
14. ka tasustamata hooldus- ja majapidamistöõde ebavõrdne jaotus naiste ja meeste vahel paneb naised ebasoodsasse olukorda, sest see takistab naiste võrdset osalemist tööturul ning avaldab negatiivset mõju nende sissetulekule ja rahalisele sõltumatusel¹⁰. 2022. aastal oli sooline palgalõhe ELis endiselt ligikaudu 12,7 %. EIGE hinnangul on 18–60aastaste täiskasvanute vara sooline erinevus kaheksas liikmesriigis 32 %, kusjuures riigipõhised hinnangud ulatuvad 8 %-st 49 %-ni¹¹. Samal ajal suurendab sooline pensionilõhe, mille hinnanguline suurus 2022. aastal oli 26,1 %, naiste haavatavust vaesusriski määra suhtes;
15. EIGE uuringu kohaselt on sooline ebavõrdsus tööhõives, palgas, sissetulekus ja vara väärtuses eriti suur teatavatesse rühmadesse kuuluvate naiste puhul, sealhulgas üksikvanemaga leibkondades elavad naised, eakad naised, rändetaustaga naised ning ülalpeetavate lastega naised¹². Muud haavatavad naisterühmad on vägivalda ohvriks langenud naised, roma naised, puuetega naised ja Venemaa Ukraina-vastase agressioonisõja eest ning mujal maailmas aset leidvate vägivaldsete konfliktide eest põgenevad naised;
16. aruandes jõutakse järeldusele, et finantssõltumatus on nii elutsükli küsimus kui ka nõiaring, kuna „finantssõltumatuse puudumine raskendab selliste võimaluste kasutamist, mis tugevdaksid finantssõltumatust“¹³;

⁹ EIGE (2024), „Financial independence and gender equality“ (dok 9019/24, lk 78).

¹⁰ EIGE (2023), „A Better Work–Life Balance: Bridging the gender care gap“
(„Parem töö- ja eraelu tasakaal: soolise hoolduslõhe vähendamine“).

¹¹ EIGE (2024), „Financial independence and gender equality“ (dok 9019/24, lk 35).

¹² EIGE (2024), „Financial independence and gender equality“ (dok 9019/24, lk 79).

¹³ Sealsamas, lk 63–64.

17. 2024. aasta ühise tööhõivearuande kohaselt võib suurema võrdõiguslikkuse saavutamist tööturul soodustada maksustamise sihipärane kujundamine, sealhulgas abikaasade ühise maksustamise kaotamine, kuna 78 % leibkondade teistest palgasaajatest ELis on naised. Aruandes rõhutatakse, et ühise astmelise maksustamise süsteemid võivad vähendada leibkondade teiste palgasaajate tööturule sisenemist ja nende tehtavate töötundide arvu, kuna nendega võib kaasneda kõrge piirmaksumäär¹⁴. Nagu EIGE on kinnitanud, on maksustamisel seega oluline mõju naiste rahalisele sõltumatusele¹⁵;
18. rahalise sõltumatuse puudumine suurendab naiste vaesuse või sotsiaalse tõrjutuse riski ning eeldus, et ressursid jagunevad leibkonnas võrdselt, võib varjata vaesuse ja puuduse soolise ebavõrdsuse tegelikku ulatust;
19. praegu kättesaadav sissetulekustatistika ei võimalda täielikku soolise võrdõiguslikkuse analüüsi, kuna see ei sisalda andmeid iga leibkonnaliikme kohta ega kajasta naiste ja meeste vahelisi erinevusi¹⁶. Samuti puuduvad disagreeeeritud andmed vara ja säästude kohta. Selle tulemusena kipub naiste sissetuleku osakaal leibkonnas olema ülehinnatud ning naiste vaesuse ja materiaalse puuduse oht alahinnatud;

¹⁴ Ühine tööhõivearuanne 2024, lk 57.

¹⁵ EIGE (2024), „Financial independence and gender equality“ (dok 9019/24, lk xii–xiii ja lk 54–56).

¹⁶ Eurostat „EU statistics on income and living conditions (EU-SILC) methodology – monetary poverty of elderly people“ („Sissetulekut ja elamistingimusi käsitlev ELi statistika (EU-SILC) meetoodika – rahaline vaesus eakate puhul“).

20. EIGE uuringu kohaselt on rahaline sõltuvus seotud mitmesuguste negatiivsete tulemustega, sealhulgas halvema füüsilise ja vaimse tervisega ning vähemate võimalustega osaleda hariduses, palgatöös ja ettevõtluses. Lisaks võib naiste rahaline sõltuvus oma partnerist takistada naisi vägivaldsest suhtest lahkumast või sellist suhet lõpetamast, suurendades seeläbi nende riski kogeda lähisuhtevägivalda. Eurostati ELi uuring naistevastase soolise vägivalla ja muude isikutevahelise vägivalla vormide kohta (EU-GBV) näitab majandusliku vägivalla levimust, kusjuures 4–18 % naistest teatas, et nende partner on keelanud neil töötada või on kontrollinud perekonna rahalisi vahendeid ja nende kulutusi;
21. käesolevad järeldused tuginevad nõukogu, komisjoni ja Euroopa Parlamendi ning kõnealuse valdkonna asjaomaste sidusrühmade eelnevale tööle ja nende võetud poliitilistele kohustustele, sealhulgas lisa loetletud dokumentidele;

KUTSUB EUROOPA LIIDU NÕUKOGU LIIKMESRIIKE ÜLES, kooskõlas oma pädevusega,

22. süstemaatiliselt integreerima soolise võrdõiguslikkuse aspekti arvestamise majandus- ja finantsvaldkonna poliitikameetmetesse ning õigusaktidesse, eelkõige
- a) parandades veelgi naiste osalemist tööturul, eelkõige nende puhul, kes soovivad tööturule siseneda, sinna naasta või jääda, näiteks maksu- ja hüvitissüsteemide kujundamisega, võttes eelkõige kasutusele stiimulid ja kõrvaldades takistused, eriti leibkonna teise palgasaaja puhul. See võib hõlmata meetmeid muu hulgas ühise maksustamise valdkonnas,¹⁷ nagu on märgitud 2024. aasta ühises tööhõivearuandes;
 - b) tagades naistele sootundliku toetuse, et hõlbustada nende sisenemist või naasmist tööturule, pakkudes näiteks koolitusprogramme naiste võimendamiseks ning nende oskuste täiendamiseks tööturul;
 - c) edendades täiendavaid teadusuuringuid ja parandades sugupoolte lõikes esitatava statistika kättesaadavust eelarvepoliitika valdkonnas ning uurides võimalusi hinnata leibkonnasisest ebavõrdsust ja seda arvesse võtta. Kui see on teostatav ja asjakohane, tuleks andmed jaotada ka vanuse, puude, leibkonna koosseisu või päritolu järgi;
 - d) tegeledes soolise hoolduslõhega, edendades selleks tasustamata hooldustöö ja majapidamiskohustuste võrdset jagamist naiste ja meeste vahel, eeskätt tagades kättesaadava, taskukohase ja kvaliteetse alushariduse ja lapsehoiu ning pikaajalise hoolduse taristu ja teenused kooskõlas alusharidust ja lapsehoidu ning pikaajalist hooldust käsitlevate nõukogu soovitustega;
 - e) vahetades häid tavasid sootundliku analüüsi kohta abielude ja kooseluvormide õigusraamistike ja varasuhete ning nende lõpetamise valdkonnas, võttes eelkõige arvesse nende mõju naiste ja meeste rahalisele sõltumatussele ning majandusliku vägivalla ohtu;

¹⁷ Ühine tööhõivearuanne 2024, lk 12 ja lk 57–58.

- f) võttes eesmärgiks tagada, et pensionisüsteemidesse on lõimitud sooline võrdõiguslikkus ning et nendel on piisav ja asjakohane kaetus ning hüvitiste tase, et need oleksid õiglasel ja aitaksid ära hoida eakate vaesust ning sotsiaalset tõrjutust, pöörates erilist tähelepanu isikutele, kes on teinud karjäärikatkestusi ülalpeetavate hooldamiseks või kes on olnud haiguspuhkusel. Oluline on, et sellised süsteemid võtaksid arvesse tänapäeva ühiskonna arengut ja selle muutuvaid kooseluvorme, et saavutada suurem sooline võrdõiguslikkus, tagades samas pensionisüsteemide jätkusuutlikkuse;
 - g) edendades ja arendades sugupoolte lõikes esitatava statistika kogumist ja analüüsi individuaalsete sissetulekute ning leibkondadevaheliste ja -siseste ülekannete kohta;
 - h) edendades, arendades ja rakendades strateegiaid soolise tasakaalu parandamiseks otsuste tegemisel kõigis sektorites, sealhulgas eelkõige strateegiaid naiste arvu suurendamiseks majandus- ja rahanduspoliitikas ning otsustusprotsessides kõigil etappidel ja tasanditel;
23. pakkuma haridus- ja koolitusvõimalusi, et võimaldada kõigil tüdrukutel ja poistel, naistel ja meestel oma erinevates olukordades ja tingimustes omandada haridus- ja koolitustase, sealhulgas finantskirjaoskus, või seda parandada, et suurendada nende tulevikuväljavaateid rahalise sõltumatuse tagamisel ja säilitamisel;

24. edendama sootundlikke elukestva õppe ja koolitusvõimalusi, mille eesmärk on parandada igas vanuses naiste finants- ja digiteadmisi ning oskusi, näiteks arvutus- ja digikirjaoskus, sealhulgas töökohapõhise õppe, veebipõhiste koolituste või muude võimaluste kaudu, mille puhul võetakse muu hulgas interseksionaalsest vaatenurgast arvesse erinevaid raskusi, millega nad võivad kokku puutuda (nt tööturult väljatõrjumine, finantsteenuste juurdepääsu puudumine või nende teenuste mittetundmine, võimu ja kontrolli puudumine ning sooline digilõhe);
25. toetama meetmeid, millega edendatakse naistevõtlust, naiste äriomandit ja juurdepääsu rahalistele vahenditele, muu hulgas sihtotstarbeliste vastastikuse õppimise programmide kaudu;
26. edendama koordineeritud koostööd tööturu ning sotsiaal-, finants-, haridus- ja koolitusvaldkonna institutsioonide ja osalejate vahel, hõlmates nii era- kui ka avaliku sektori, et luua soolisest perspektiivist terviklikum arusaam teguritest, mis on seotud rahalise sõltumatus ja käitumisega (st pensioniõiguste kogumine; soolise vägivalla, sealhulgas majandusliku vägivalla oht; finantsilise mitmekesistamise strateegiad ja riskid jne);
27. edendama erasektori kaasamist võrdsete võimaluste ja naiste majandusliku mõjuvõimu suurendamiseks, sealhulgas luues töökeskkondi, milles seatakse esikohale sooline võrdõiguslikkus ja kaasamine, ning naiste rahalist sõltumatust edendavate muude meetmete kaudu;
28. tagama, et naistevastase vägivalla ja perevägivalla tõkestamist käsitlevas tulevases direktiivis¹⁸ ette nähtud soolise vägivalla vastased tegevuskavad sisaldaksid sihipäraseid meetmeid majandusliku vägivalla vastu võitlemiseks ning naiste toetamiseks nende sotsiaalsel ja kutsealasel taasintegreerimisel;

¹⁸ Ettepanek: Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv, mis käsitleb naistevastase vägivalla ja perevägivalla tõkestamist (COM(2022)105).

29. tagama mis tahes vormis majandusliku vägivalda ja survestava kontrolli ennetamise riikliku poliitika koordineeritud juhtimise, sealhulgas näiteks meetmed ühe partneri poolt leibkonna nimel ilma teise partneri nõusolekuta võetud laenude ja võlgade probleemi lahendamiseks;
30. edendama kvaliteetsete ja ligipääsetavate finants- ja tööalaste nõustamisteenuste kättesaadavust perevägivalda ohvritele, eelkõige neile, kes on kogenud majanduslikku vägivalda või väärkohtlemist;
31. suurendama teadlikkust – eriti noorte seas – tervislikest, vägivallatutest ja võrdsusel põhinevatest viisidest finantsküsimuste käsitlemiseks lähisuhete kontekstis;
32. tagama sootundlikud teadusuuringud ning arendama soo järgi rühmitatud haldus- ja uuringuandmete kogumist, analüüsi ja edastamist majandusliku vägivalda kohta ning selle seoste kohta rahalise sõltuvuse ja sõltumatusega, võttes arvesse naistevastast vägivalda käsitlevas tulevases direktiivis sätestatud miinimumnõudeid naistevastase vägivalda ja perevägivalda kohta andmete kogumisele;

KUTSUB EUROOPA KOMISJONI JA LIKMESRIIKE ÜLES, kooskõlas nende vastavate pädevustega ning austades sotsiaalpartnerite rolli ja autonoomiat,

33. tugevdama meetmeid, et tagada Pekingi tegevusprogrammi eesmärkide saavutamine ja ÜRO kestliku arengu tegevuskava aastani 2030 „Muudame oma maailma“ rakendamine, tehes järgmist:
- a) püüeldes soolise palgalõhe kaotamise poole, sealhulgas tasustamise läbipaistvuse direktiivi õigeaegse ja tõhusa ülevõtmise ja rakendamise kaudu;
 - b) kohaldades soolise võrdõiguslikkuse kaksikstrateegiat, järgides konkreetset soolise võrdõiguslikkuse poliitikat ja konkreetseid meetmeid, integreerides samal ajal süstemaatiliselt soolise võrdõiguslikkuse aspektide arvestamist sotsiaal-, finants- ja majanduspoliitikasse, -programmidesse ja -eelarvetesse, et tuvastada ja tõhusalt vähendada soolist ebavõrdsust nendes valdkondades;
 - c) töötades välja ja jagades nõuandeid või suuniseid naiste majandusliku mõjuvõimu suurendamise ja rahalise sõltumatuse kohta ning töötades välja asjakohased teadlikkuse suurendamise kampaaniad, kaasates sellega seoses pädevaid üksusi, näiteks võrdõiguslikkust edendavaid asutusi või eksperte;
 - d) jätkates töö-, pere- ja eraelu vahelise tasakaalu parandamist töö- ja eraelu tasakaalustamise direktiivi, Euroopa hooldusstrateegia ning alusharidust ja lapsehooldu ning pikaajalist hooldust käsitlevate nõukogu soovitude tõhusa rakendamise ja kohaldamise kaudu, eelkõige selleks, et hõlbustada naiste osalemist tööturul;
 - e) kaaludes täiendavaid meetmeid majandusliku vägivalla vastu võitlemiseks laiemas eesmärgiga kaotada tõhusalt kõik soolise vägivalla ja diskrimineerimise vormid, eelkõige mitmekordne diskrimineerimine, sealhulgas läbipõimunud diskrimineerimine;
34. edendama meetmeid, millega toetatakse perevägivalla ohvreid, sealhulgas meetmeid, mis aitavad neil säilitada või saavutada rahaline sõltumatus, näiteks tööl püsimist toetavad või tasustatud tööpuhkust pakkuvad meetmeid;

35. tegema koos sotsiaalkaitsekomitee ja tööhõivekomiteega tööd individuaalse vara kohta ühtlustatud ja korrapäraselt kogutavate soo järgi rühmitatud andmete ja muude läbipõimunud sotsiaalsete tunnuste alusel liigitatud andmete arendamise nimel ning kaaluma tulevikus nende andmete lisamist sissetulekut ja elamistingimusi käsitlevasse ELi statistikasse;
36. lisama asjakohastesse ELi uuringutesse küsimused üksikisiku tasandi tulude ja kulude kohta, tulude koondamise ja jagamise kohta, rühmitatuna soo ja tulu liigi ning vajaduse korral muude asjakohaste muutujate järgi;
37. võtma arvesse ja levitama eelseisvat Euroopa uuringut, mis põhineb soolist vägivalda ja muid isikutevahelise vägivalda vorme käsitleval ELi uuringul, mida koordineerib Eurostat ning mida toetavad EIGE ja Euroopa Liidu Põhiõiguste Amet (FRA);
38. hõlbustama vastastikust õppimist ja edendama häid tavasid naiste majandusliku mõjuvõimu suurendamise ja rahalise sõltumatused edendajate ning majandusliku vägivalda probleemiga tegelejate seas;
39. jätkama võitlust soostereotüüpide, seksismi, soorollide ja soonormide vastu, sealhulgas nende vastu, mis kipuvad andma meestele domineeriva rolli finantsotsuste tegemisel, ning toetama sihipäraseid programme, mille eesmärk on kaasata mehi ja poisse soostereotüüpide ja diskrimineerimise vastu võitlemisse; edendama tasustamata hooldus- ja majapidamistöörde stereotüübivaba võrdset jaotamist naiste ja meeste vahel; julgustama tüdrukuid, poisse, naisi ja mehi valima haridusvaldkonda ja elukutset vastavalt oma võimetele ja oskustele, mitte soolistele stereotüüpidele tuginedes, et suurendada meeste osakaalu sellistes valdkondades nagu hooldus ja alusharidus, kus naised on praegu üleesindatud, ning suurendada naiste osakaalu STEM-valdkonnas¹⁹;

¹⁹ STEM – *science, technology, engineering and maths* (teadus, tehnoloogia, inseneeria ja matemaatika).

KUTSUB EUROOPA KOMISJONI ÜLES:

40. toetama teadusuuringuid, mis käsitlevad naiste rahalist sõltumatust kui mitmemõõtmelist mõistet, mis hõlmab sissetulekut, vara ja võimu/kontrolli, et käsitleda soolise ebavõrdsuse paljusid tahke terviklikumalt;
41. töötama koostöös EIGEga ja Eurostati kaasabiga selle nimel, et arendada välja standardnäitajad rahalise sõltumatuse jälgimiseks, pidades silmas sotsiaalkaitsekomitees ja tööhõivekomitees peetavaid arutelusid; integreerima asjakohased majandusliku vägivalda näitajad võimalikesse tulevastes soolist vägivalda ja perevägivalda käsitlevatesse kogu ELi hõlmavatesse uuringutesse;
42. toetama liikmesriike tõhusate strateegiate väljatöötamisel ja rakendamisel, et parandada soolist tasakaalu majandus- ja rahanduspoliitikas ning otsuste tegemisel, eelkõige jälgides börsil noteeritud äriühingute tegevjuhtkonda mittekuuluvate juhtorgani liikmete seas soolise tasakaalu parandamist ja sellega seotud meetmeid käsitleva direktiivi nõuetekohast rakendamist ja kohaldamist;
43. jätkama liikmesriikide toetamist seoses viisidega, kuidas riiklikud maksu- ja hüvitissüsteemid võivad toimida rahaliste stiimulitena või pärssivate teguritena leibkonna teise palgasaaja tööle asumisel,²⁰ sealhulgas selliste algatuste kaudu, mille eesmärk on vähendada teise palgasaaja ebavõrdsust maksukoormust, näiteks tulumaksukavade individualiseerimise edendamine;
44. tõhustama soolise aspekti arvestamist ELi majanduspoliitikas, sealhulgas Euroopa poolaasta raames;
45. edendada edasisi uuringuid ja koguma sooliselt segregeeritud andmeid hoolekandesektori, hooldusvajaduste ja hooldusametite kohta, samuti ametlike ja mitteametlike hooldajate staatuse ja nende töötingimuste kohta kooskõlas Euroopa hooldusstrateegiaga;

²⁰ Ühine tööhõivearuanne 2024, lk 57–58.

Vt näiteks

Rastrigina, O., Verashchagina, A., „Secondary earners and fiscal policies in Europe“ („Leibkonna teine palgasaaja ja Euroopa maksupoliitika“), Euroopa Komisjoni õigus- ja tarbijaküsimuste peadirektoraat, Euroopa Liidu Väljaannete Talitus, 2015,

URL: <https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/a48ea2ce-7eef-4106-afe2-692a9de13d5e> ning Euroopa Komisjoni majandus- ja rahandusküsimuste peadirektoraat, „The Macro-Economic Benefits of Gender Equality“ („Soolise võrdsõiguslikkuse makromajanduslik kasu“), Economic Brief 071, märts 2022, URL: https://economy-finance.ec.europa.eu/document/download/e1e9946c-6b83-4df5-ae38-8baadeb22bee_en?filename=eb071_en.pdf.

46. jätkama soolise palga- ja pensionilõhe vähendamist käsitlevate õigusaktide, poliitika ja meetmetega seotud edusammude jälgimist, tuginedes olemasolevatele protsessidele, eelkõige iga kolme aasta tagant esitatavale pensionide piisavuse aruandele, ning jätkama heade tavade jagamist selles valdkonnas;
47. toetama sootundlike haridus- ja koolitusprogrammide rahastamist, et parandada finantsteadmisi ja -oskusi, sealhulgas arvutus-, finants- ja digikirjaoskust, keskendudes naistele ja tütarlastele;
48. käivitama teadlikkuse suurendamise kampaaniad töötajate uute õiguste kohta tasustamise läbipaistvuse direktiivis ning töö- ja eraelu tasakaalustamise direktiivis, tagamaks, et kodanikud teavad oma õigusi ja saavad neid kasutada;
49. jälgima edusamme ja teadlikkuse taset ning jagama häid tavasid seoses soolise ebavõrdsuse vähendamise poliitikameetmetega, eelkõige seoses nõukogu soovitusel piisava miinimumsissetuleku kohta, Euroopa hooldusstrateegiaga, sealhulgas alusharidust ja lapsehooldu ning pikaajalist hooldust käsitlevate nõukogu soovitustega, samuti töö- ja eraelu tasakaalustamise direktiiviga, miinimumpalga direktiiviga ning tasustamise läbipaistvuse direktiiviga;
50. jätkama tööd valdkondades, mis on kindlaks määratud soolise võrdõiguslikkuse strateegias 2020–2025, ning tagama, et pikaajaline strateegiline kohustus soolise võrdõiguslikkuse edendamiseks jätkub ja seda tugevdatakse perioodiks pärast 2025. aastat, tuginedes tugevatele institutsioonilistele järelmeetmetele, sealhulgas uuele strateegiale, milles sätestatakse prioriteedid ELi tasandil ja mis on suunanäitajaks riiklikul tasandil võetavatele meetmetele.

Viited**1. ELi institutsioonidevahelised dokumendid**

Euroopa Komisjon, peasekretariaat, „Euroopa sotsiaalõiguste sammas“, Euroopa Liidu Väljaannete Talitus, 2017, <https://data.europa.eu/doi/10.2792/95934>

Ühine tööhõivearuanne 2024 (6073/24)

2. ELi õigusaktid

Euroopa Parlamendi ja nõukogu 20. juuni 2019. aasta direktiiv (EL) 2019/1158, milles käsitletakse lapsevanemate ja hooldajate töö- ja eraelu tasakaalu ning millega tunnistatakse kehtetuks nõukogu direktiiv 2010/18/EL (ELT L 188, 12.7.2019, lk 79–93)

Euroopa Parlamendi ja nõukogu 12. veebruari 2021. aasta määrus (EL) 2021/241, millega luuakse taaste- ja vastupidavusrahanne (ELT L 57, 18.2.2021, lk 17–75)

Euroopa Parlamendi ja nõukogu 23. novembri 2022. aasta direktiiv (EL) 2022/2381, milles käsitletakse soolise tasakaalu parandamist börsil noteeritud äriühingute juhtkonna liikmete seas ja sellega seotud meetmeid (ELT L 315, 7.12.2022, lk 44–59)

Euroopa Parlamendi ja nõukogu 10. mai 2023. aasta direktiiv (EL) 2023/970, millega tasustamise läbipaistvuse ja õiguskaitsemehhanismide kaudu tugevdatakse meeste ja naiste võrdse või võrdväärse töö eest võrdse tasu maksmise põhimõtte kohaldamist (ELT L 132, 17.5.2023, lk 21–44)

3. Nõukogu

Nõukogu 13. juuni 2019. aasta järeldused „Soolise palgalõhe kaotamine: peamised põhimõtted ja meetmed“ (dok 10349/19)

Nõukogu 24. oktoobri 2019. aasta järeldused heaolumajanduse kohta (dok 13432/19)

Nõukogu 10. detsembri 2019. aasta järeldused „Sooliselt võrdõiguslikud majandused ELis: edasised sammud“ (dok 14938/19)

Nõukogu 1. detsembri 2020. aasta järeldused „Soolise palgalõhe kaotamine: tasustatud töö ja tasustamata hooldustöö väärtuse hindamine ja jaotus“ (dok 13584/20)

Nõukogu soovitus, mis käsitleb taskukohasele kvaliteetsele pikaajalisele hooldusele juurdepääsu (ELT C 476, 15.12.2022, lk 1)

Nõukogu soovitus, mis käsitleb alusharidust ja lapsehoidu: Barcelona eesmärgid 2030. aastaks (ELT C 484, 20.12.2022, lk 1)

Nõukogu 12. juuni 2023. aasta järeldused, mis käsitlevad soolise võrdõiguslikkuse aspekti lõimimist poliitikavaldkondadesse, programmidesse ja eelarvetesse (dok 9684/23)

Nõukogu 29. novembri 2023. aasta järeldused, milles käsitletakse eri eluetappe hõlmavate hooldussüsteemide üleminekut soolist perspektiivi arvesse võtvatele terviklikele, inimkesksetele ja kogukonnapõhistele toetusmudelitele (dok 16094/1/23 REV 1)

4. Euroopa Komisjon

Võrdõiguslikkuse liit: soolise võrdõiguslikkuse strateegia 2020–2025. 6678/20.

(Komisjoni viitenumber: COM(2020) 152 final)

„A European Care Strategy for caregivers and care receivers 2022“ („Hooldajaid ja hooldatavaid käsitlev Euroopa hooldusstrateegia 2022“)

(Komisjoni viitenumber: COM(2022) 440 final)

Komisjoni 17. septembri 2012. aasta otsus Eurostati kohta (2012/504/EL)

Ettepanek: Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv, mis käsitleb naistevastase vägivalla ja perevägivalla tõkestamist (COM(2022) 105 final)

„EU statistics on income and living conditions (EU-SILC) methodology – monetary poverty of elderly people“ („Sissetulekut ja elamistingimusi käsitlev ELi statistika (EU-SILC) metoodika – rahaline vaesus eakate puhul“), Eurostat, 2022

„Gender Pension Gap by age group“ („Sooline pensionilõhe vanuserühmade kaupa“), Eurostat, 2022

„Gender pay gap statistics“ („Andmed soolise palgalõhe kohta“), Eurostat, 2023

5. Euroopa Soolise Võrdõiguslikkuse Instituut (EIGE)

„Gender Impact Assessment: Gender Mainstreaming Toolkit“ („Soolise mõju hindamine: soolõime tööriistad“), 2016

„Economic benefits of gender equality in the European Union“ („Soolise võrdõiguslikkuse majanduslik kasu Euroopa Liidus“), 2023

„A Better Work–Life Balance: Bridging the gender care gap“ („Parem töö- ja eraelu tasakaal: soolise hoolduslõhe vähendamine“), 2023

„Financial independence and gender equality: joining the dots between income, wealth and power“ („Rahaline sõltumatus ja sooline võrdõiguslikkus: sissetuleku, vara ja võimu vaheliste punktide ühendamine“) (9019/24)

6. Ühinenud Rahvaste Organisatsioon

Pekingi deklaratsioon ja tegevusprogramm (ÜRO soolise võrdõiguslikkuse ja naiste mõjuvõimu suurendamise tegevuskava)

ÜRO konventsioon naiste diskrimineerimise kõigi vormide likvideerimise kohta (CEDAW)
